

Către **Ioniță Veaceslav**
Președinte,
Comisia parlamentară economie, buget și finanțe

Nr. 21 din 7 iunie 2013

Ref: Proiectul de lege privind contractele de credit pentru consumatori

Stimate Domnule Ioniță,

Din numele Asociației Patronale "Camera de Comerț Americană din Moldova" (în continuare „AmCham”) venim să Vă asigurăm de înaltele noastre considerațiuni.

Prin prezenta scrisoare, în numele companiilor financiare membre AmCham, dorim să Vă comunicăm avizul nostru (*anexat*) la **proiectul de lege privind contractele de credit pentru consumatori**.

Totodată, dorim să scoatem în evidență următoarele comentarii de ordin general:

- Scopul trasat în fața Proiectului, asigurarea protecției consumatorilor, implică un scop latent – cel de dezvoltare a pieței produselor de creditare, avându-se în vedere că dezvoltarea pieței produselor de creditare este imposibilă în condițiile în care drepturile și interesele consumatorilor sunt lezate. Ca urmare, proiectul trebuie să găsească această balanță de reglementare, care va asigura protecția consumatorilor și în același timp nu va crea impedimente în dezvoltarea pieței financiare. Deși proiectul de lege a fost semnificativ îmbunătățit pe parcursul consultărilor publice, considerăm totuși că rămân a fi actuale mai multe comentarii, luarea cărora în considerație va asigura o astfel de balanță.
- Temei pentru elaborarea Proiectului este Planul național de armonizare a legislației pentru anul 2012, HG 962 din 19.12.2011. Conform acestui Plan (pct.24) fundamentul pentru elaborarea Proiectului este viitorul Acord de Asociere RM-UE, anexa la capitolul "Dreptul consumatorilor". Nimic nu se opune și chiar este recomandabil (fiind utilizat pe larg de alte state la faza de pre-aderare) ca termenul de transpunere a Directivei 2008/48 să fie unul rațional. În caz contrar, creditorii naționali, care sunt la o vârstă mult mai fragedă față de cei din statele UE, pot fi lezați de prevederile disproporționate ale legii noi.
- Din analiza comparată (limitată ca obiect) efectuată de noi rezultă că statele care au transpus Directiva, s-au limitat în a prelua prevederile ei (pe alocuri, cu diferențe rezultate din tradiția legislativă sau realitățile economice naționale), fără a insera reglementări suplimentare. O excepție este România, care chiar dacă a transpus Directiva în ultimul moment (după care s-ar fi declanșat procedura de încălcare din partea Comisiei Europene), înserează în actul național (OUG 50/2010) reglementări străine obiectivului Directivei. În opinia noastră, inspirarea autorilor proiectului din OUG 50/2010 (în special în ceea ce privește introducerea unor interdicții și limitări noi în sarcina creditorilor) nu este justificată, iar introducerea unor cerine noi nu corespunde Directivei.

Vă mulțumim pentru colaborare și Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu deosebit respect,
Mila Malairău

*Director executiv al Asociației Patronale
"Camera de Comerț Americană din Moldova"*

Comentarii specifice la proiectul de lege

1	Art. 2 „Domeniul de reglementare” Alin. (1)	Propunem ca alin. (1) să fie completat cu următoarea sintagmă: „<i>Prezenta lege nu reglementează aspectele privind valabilitatea contractelor de credit.</i>” <u>Introducerea acestei sintagme este principală pentru companiile financiare din Moldova.</u> Argumentare: <u>În vederea asigurării securității raporturilor juridice și evitării abuzului din partea beneficiarului (consumatorului), dar și în vederea armonizării cu dispozițiile Directivei 2008/48, urmează să fie inclusă precizarea că prevederile proiectului nu aduc atingere normelor privind valabilitatea actului juridic. Directiva 2008/48 indică expres aceasta la pct. 30 <i>Prezenta directivă nu reglementează aspectele de legislație contractuală privind valabilitatea contractelor de credit.</i></u> Lipsa unei astfel de prevederi poate duce la abuzuri din partea consumatorilor de rea-credință care vor urmări anularea contractelor de credit (respectiv fără plata dobânzii) prin instanțele de judecată.
2	Art. 2 „Domeniul de reglementare” Alin. (5), lit. a)	Propunem excluderea acestor comentarii: <u>„și dacă:</u> <i>a) astfel de formalități ar fi susceptibile de a elimina posibilitatea unor acțiuni în instanță în legătură cu respectiva încălcare;</i> <i>b) consumatorul nu ar fi, prin aceasta, obligat să respecte clauze contractuale mai puțin favorabile decât cele din contractul de credit inițial.”</i> Argumentare: Condițiile suplimentare pentru aplicarea excepției nu sunt întemeiate: - lit. a) este inoperantă, pentru că legea națională nu permite limitări ale dreptului de acces la justiție (art. 20 din Constituție); - lit. b) reduce protecția juridică a creditorului pentru cazurile în care s-ar aplica obligații contractuale mai dure pentru consumator (ex. prin garanții suplimentare, dobânzi majorate etc.) urmare a neexecutării de către el a contractului.
3	Art. 3 „Noțiunile utilizate” noțiunea de „costul total al creditului pentru consumatori”	Propunem următoarea redacție a noțiunii de „costul total al creditului pentru consumatori”: <u>„costul total al creditului pentru consumatori - toate costurile, în măsura în care pot fi evaluate obiectiv, avându-se în vedere cerințele de diligență profesională, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor, cu excepția taxelor notariale și costurilor pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit.”</u> Argumentare: 1. Diferența între definiția din proiect și cea din Directivă nu este justificată. 2. Costurile pentru servicii accesorii aferente contractului de credit sunt variabile și nu depind de companii financiare, respectiv includerea acestor costuri de către creditori în costul total nu este justificată. 3. Este imposibilă obiectiv cuantificarea absolut a tuturor costurilor. Astfel Directiva, la pct.(20) din preambul, indică că „<i>Cunoștințele reale ale creditorului cu privire la costuri trebuie evaluate obiectiv, avându-se în vedere cerințele de diligență profesională</i>”. <u>Această precizare este extrem de importantă pentru a preveni abuzurile în exercitarea dreptului la informare.</u>

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

		4. În ipoteza că creditorul nu poate impune cumpărarea poliței de asigurare de la un anumit asigurător, condiție care nu se regăsește și în Directivă, costurile pentru serviciile accesorii (în special asigurarea) la fel nu trebuie incluse în costul total al creditului, or creditorul nu poate cuantifica acest cost (debitorul poate alege oricare din cele circa 20 companii de asigurare licențiate).
4	Art. 4 „Informații standard care trebuie incluse în publicitate” Alin. (2)	Propunem reformularea alin (2) după cum urmează: ” Articolul 4. - alin.(2) <i>„În orice formă de publicitate informațiile <u>standard</u> specifică, în mod clar, concis și vizibil următoarele:</i> <i>a) rata dobânzii aferente creditului, fixă și/sau flotantă, împreună cu informații privind orice costuri incluse în costul total al creditului pentru consumator;</i> <i>b) valoarea totală a creditului;</i> <i>c) dacă este cazul, durata contractului de credit;</i> <i>d) în cazul unui credit sub formă de amânare la plată pentru un anumit bun sau serviciu, prețul actual și valoarea oricărei plăți în avans;</i> <i>e) dacă este cazul, valoarea totală plătită de către consumator și valoarea ratelor.”</i> Așadar, propunem excluderea lit. c) și g) din textul actual al alin. (2), precum și introducerea altor actualizări. Argumentare: 1. Cerințe de publicitate sunt excesive, fiind astfel încălcat principiul proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006. <u>Scopul normei este de a oferi informație inițială consumatorului, urmând ca cuantumul informațiilor oferite să crească la faza informării precontractuale (art.5 din proiect), fapt care oferă o protecție suficientă consumatorului.</u> Norma comentată duce la prejudicierea intereselor atât a creditorilor, cât și a consumatorilor printr-o publicitate greu accesibilă și costisitoare. 2. Diferența între redacția din proiect și cea din Directivă (cerințe suplimentare față de stilul expunerii informației) nu este justificată de scopul normei, indicat mai sus. 3. Includerea unui <u>exemplu reprezentativ</u> în publicitate nu este justificată în raport cu scopul normei, care poate fi atins și prin alte forme de publicitate. În acest sens, Directiva 2008/48 acceptă că <i>statele membre ar trebui să dispună în continuare de libertatea de a reglementa în legislația națională obligațiile de informare privind publicitatea care nu conține informații asupra costului creditului</i> (pct.(18) din preambul). 4. Includerea în publicitate a <u>dobânzii anuale efective</u> nu este justificată în raport cu scopul normei. În plus, această informație va fi în mod obligatoriu dezvăluită la faza următoare (art.5 din Proiect), fapt care oferă o protecție suficientă consumatorului. Dobânda anuală efectivă nu poate fi cuantificată la momentul lansării publicității, deoarece nu se cunoaște profilul consumatorului și bonitatea acestuia. 5. Cu privire la <u>durata contractului de credit</u> Directiva 2008/48 prevede necesitate includerii doar dacă este cazul, soluție pe deplin adecvată și pentru proiect. 6. Includerea în publicitate a atenționării consumatorului privind responsabilitatea de rambursare a creditului nu este justificată în raport cu scopul normei și nu corespunde principiului proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006. Având în vedere un volum limitat al informațiilor ce poate fi inclus în publicitate, această atenționare nu este nici practică. Este absolut evident faptul că creditul trebuie să fie rambursat.
5	Art. 4 „Informații standard care trebuie incluse în publicitate” Alin. (3)	La alin.(3) a se exclude sintagma <i>“împreună cu dobânda anuală efectivă”</i> Argumentele în privința excluderii informațiilor privind dae în publicitate au fost expuse în comentariul de mai sus.

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

6	Art. 5 „Informații precontractuale” Alin. (2)	Propunem înlocuirea termenului de 15 zile cu termenul de 5 zile, așa cum a fost recomandat de Ministerul Finanțelor și alte autorități, totodată cu păstrarea dreptului de a micșora acest termen cu acordul scris al consumatorului. Aceași recomandare este valabilă pentru celelalte referințe la acest termen în proiectul de lege. Argumentare: Considerăm că termenul de 15 zile nu este rezonabil, în sensul sintagmei utilizate de Directiva „informare cu o perioadă rezonabilă de timp”.
7	Art. 5 „Informații precontractuale” Alin. (3), lit. o)	La art. 5, alin. (3), lit. o) propunem să fie reintrodusă versiunea inițială a textului, și anume „existența sau lipsa dreptului de revocare” în locul „dreptul de revocare”.
8	Art. 5 „Informații precontractuale” Alin. (3), lit. r)	Propunem formularea lit. r) după cum urmează: „r) dreptul consumatorului de a primi la cerere și gratuit un exemplar din proiectul de contract de credit. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care, în momentul cererii, <u>creditorul nu dorește să încheie contractul de credit cu consumatorul.</u>” Argumentare: Introducerea acestei formulări va permite asigurarea principiului proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006
9	Art. 5 „Informații precontractuale” Alin. (8)	Propunem formularea alin. (8) după cum urmează: <i>„(8) Creditorii și unde este cazul, intermediarii de credit oferă consumatorului următoarele informații:</i> <i>a) explicații referitor la informațiile precontractuale care sînt furnizate potrivit prevederilor alin. (1)-(3) din prezentul articol;</i> <i>b) caracteristicile esențiale ale serviciilor propuse (rata dobînzii, numărul de comisioane, costurile creditului, condițiile rambursării anticipate, valoarea totală de plătit), precum și consecințele neonorării clauzelor contractuale;</i> <i>c) explicații referitor la costurile ce fac parte din costul total al creditului pentru consumator (costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special valoarea medie a primelor de asigurare).”</i> Argumentare: - Obligația de oferire a explicațiilor specifice și subiective este excesivă, iar costurile ei excedă beneficiile scontate (este încălcat principiul proporționalității), pentru că: orice explicație este subiectivă și creează riscul acțiunii în justiție împotriva creditorului, invocându-se legătura cauzală între explicația (invocat greșită) și decizia greșită a consumatorului; - consumatorul are discernământ (prezumtiv, până la proba contrară) și conținutul informației precontractuale este suficient de accesibil chiar și în lipsa cunoștințelor speciale (profesionale); - explicațiile sunt de natură să vicieze consimțământul consumatorului, care este o condiție de valabilitate a actului juridic (art.199 alin (2) al Codului Civil). - Excluderea obligației de asistență prin explicații nu prejudiciază consumatorii, având în vedere protecția oferită de cerințele art.4 privind informația din publicitate, art.5 alin (3) privind informația precontractuală, art.5 alin. (2) privind termenul rezonabil de informare, dar și ale art.18 privind dreptul de revocare <u>fără orice motiv</u>. Menționăm că sintagma „<i>pentru a-i permite să evalueze dacă contractul de credit propus este adaptat la nevoile sale și la situația sa financiară</i>” este foarte subiectivă și creează riscul acțiunii în justiție împotriva creditorului, chiar dacă creditorul a informat consumatorul în modul stabilit.

**Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP “Camera de Comerț Americană din Moldova”
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

10	Art. 12 „Costuri aferente contractelor de credit Alin. (1)	Propunem la alin. (1) excluderea <i>lit. e)</i> care prevede imposibilitatea perceperii unui comision la solicitarea schimbării garanțiilor. Argumentare: Comisionul pentru schimbarea garanțiilor are menirea să acopere cheltuielile operaționale legate de analiza și evaluarea garanțiilor noi și a impactului potențial al schimbării garanțiilor asupra riscului de credit. Interzicerea lui impune pierderi neacoperite pentru creditori și nu este justificată, pentru că compania financiară îndeplinește același volum de lucru ca și în cazul primei evaluări a gajului.
11	Art. 13 „Reguli privind contractele de credit cu dobândă variabilă” lit. a) lit. c)	Lit. a) prevede că dobânda va fi compusă dintr-un <u>indice de referință, stabilit conform metodologiei Băncii Naționale a Moldovei</u>, la care creditorul poate adăuga o anumită marjă fixă pe toată durata derulării contractului. Propunem excluderea sintagmei „<u>stabilit conform metodologiei Băncii Naționale a Moldovei</u>” Argumentare: 1. Metodologia Băncii Naționale a Moldovei nu se referă la sectorul financiar nebankar 2. În practică există mai mulți indici de referință, nu doar cel stabilit de Banca Națională a Moldovei. Rata de bază a BNM nu este direct relevantă pentru costul creditului (faptul că rata de bază BNM este de 3,5% nu înseamnă că creditorii privați au acces la resurse creditare la această rată). 3. Creditorii străini și internaționali pe larg utilizează ratele LIBOR, EURIBOR și alți indici (indicând perioada la care se raportează) în calitate de indice de referință. <u>Respectiv, utilizarea indicelui de referință nu trebuie să fie impusă prin careva acte normative, fiind dictată doar de legile pieței, care și au determinat apariția acestor indici.</u> <u>Propunem, de asemenea, excluderea lit. c)</u> Argumentare: Elementele care intră în formula de calcul a dobânzii variabile sunt specificate în contractul încheiat între consumator și compania financiară. Considerăm că nu este argumentată includerea obligatorie a tuturor criteriilor <i>pe site și la toate oficiile creditorilor</i>. Această obligație nu este suficient argumentată.
12	Art. 17 „Cerințele specifice pentru contractele de credit pe durată nedeterminată.” Alin. (1) și (2)	Credem că <u>părțile sunt vădit plasate pe poziții de inegalitate</u>. Astfel, pe de o parte consumatorul poate decide rezilierea în orice moment a contractului, iar dacă părțile au convenit la o perioadă de preavizare - aceasta nu poate depăși 1 luna pentru consumator, iar pe de altă parte, creditorul poate să-și exercite același drept doar cu o preavizare cu cel puțin două luni înainte. Considerăm că este necesar de echilibrat acest drept.
13	Art. 17 „Cerințele specifice pentru contractele de credit pe durată nedeterminată.” Alin. (3)	Propunem reintroducerea în alin. (3) a următoarei sintagme marcate, care în versiunea anterioară a proiectului s-a regăsit în textul acestui alineat: „(4) Creditorul enumeră în contract motivele considerate justificate în temeiul cărora acesta poate retrage dreptul consumatorului de a efectua trageri. <u>În mod excepțional, creditorul poate retrage dreptul consumatorului de a efectua trageri pentru alte motive justificate obiectiv, motive ce nu sunt prevăzute în contract, cu informarea prealabilă a consumatorului.</u>”

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

14	Art. 18 „Dreptul de revocare” Alin. (1)	Propunem suplinirea alin. (1) cu următoarea sintagmă: <u>„Acest drept de revocare nu se aplică în cazul contractelor de credit legat și în cazul contractelor de leasing care cad sub incidența prezentei legi.”</u> Această sintagmă s-a regăsit în versiunea anterioară a proiectului și este una rațională și justă.
15	Art. 18 „Dreptul de revocare” Alin. (3) lit. b)	Lit. b) prevede dreptul consumatorului (în cazul retragerii din contractul de credit timp de 14 zile) de a plăti creditorului doar principalul și dobînda aferentă acestuia. <u>Considerăm că creditorul va avea un venit ratat, care urmează să fie compensat prin achitarea penalității / comisionului de retragere.</u> Avînd în vedere sfera extinsă a proiectului de lege (Directiva se referă doar la creditele de consum, însa proiectul de lege se referă la aproape toate creditele) introducerea posibilității de achitare a penalității / comisionului de retragere este foarte importantă. Respectiv, propunem excluderea frazei: „Creditorul nu este îndreptățit la nici o altă compensație din partea consumatorului în cazul revocării, cu excepția compensației pentru orice taxe nerambursabile plătite de către creditor administrației publice.”
16	Art. 19 „Drepturile de revocare din contracte de credit legate” Alin. (1)	Propunem excluderea alin. (1) al art. 19. Consumatorul este deja protejat prin art. 519 al Codului Civil. În plus, alin (1) al art. 19 contravine art. 519 al Codului Civil
17	Art. 19 „Drepturile de revocare din contracte de credit legate” Alin. (2)	Propunem excluderea alin. (2) al art. 19. Argumentare: 1. Este abuziv să fie instituit dreptul consumatorului de a exercita aceleași obligații în mod solidar față de creditor. Aceasta prevedere contravine principiilor fundamentale de drept civil că fiecare persoană răspunde pentru propriile sale acțiuni/inacțiuni. Prin aceasta prevedere se creează în sarcina creditorului riscuri necuantificabile pentru acțiuni care în mod normal trebuie să fie suportate de furnizorii de bunuri sau servicii. Pe lângă costurile suportate la stabilirea relațiilor contractuale (publicitate, informații precontractuale și încheierea contractului), creditorul va suporta și prejudicii suplimentare. 2. Mai mult, nici chiar Directiva 2008/48 nu operează cu termenul de <i>răspundere solidară</i> a creditorului pentru faptele furnizorului de bunuri sau servicii. Conform Directivei (art.15 (2) <i>Statele membre au obligația de a determina măsura și condițiile în care se poate exercita dreptul la despăgubiri</i> , prin urmare și acest drept este limitat în statele membre UE. Deoarece Moldova nu este obligată să asigure o conformitate deplină a legislației sale cu cea a UE, și în condițiile economice specifice țării noastre, considerăm că nu se poate face la moment o transpunere a astfel de prevederi, deoarece contravin principiilor fundamentale de drept în țara noastră. 3. Se instituie răspundere pentru fapta altuia. Astfel, dacă furnizorul de bunuri nu a furnizat în general bunul sau bunul a fost livrat defectuos, consumatorul ar abuza de drepturile sale și ar veni cu pretenții la creditorul care este mai solvabil, cerând repararea prejudiciului despre care creditorul nu are știință și puteri efective de a-l preveni sau controla. Astfel de prevederi sunt abuzive și contravin ordinii publice, fiind de măsură să periclitizeze situația financiară a creditorilor profesioniști, având în vedere că nu sunt excluse înțelegerile de rea-credință între așa-numiții furnizori și consumatori, doar cu scopul de a invoca un prejudiciu pretins și a cere reparare de prejudiciu de la creditor (în mod solidar).

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

18	Art. 20 „Rambursarea anticipată” Alin. (1)	Alin. 1 prevede următoarele: <i>„(1) Consumatorul are dreptul, în orice moment, să stingă în tot sau în parte obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit. În acest caz, consumatorul are dreptul la o reducere a costului total al creditului, această reducere constînd în dobînda și costurile aferente perioadei dintre data rambursării anticipate și data prevăzută pentru încetarea contractului de credit.”</i> Considerăm că ar fi echitabil și proporțional ca achitare anticipată să se refere doar la achitare integrală a creditului înainte de termen, dar nu și cea în parte.
19	Art. 20 „Rambursarea anticipată” Alin. (2)	Propunem următoarea redacție a alin. (2): <i>„(2) În cazul rambursării anticipate a creditului, creditorul este îndreptățit la o compensație pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului. Creditorul stabilește o metodă de calcul a compensației clară și ușor verificabilă, pe care o va face cunoscută consumatorului de la etapa precontractuală. O astfel de compensație nu poate fi mai mare de:</i> <i>a) 2 % din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea convenită a contractului de credit este mai mare de un an.</i> <i>b) 1 % din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și data convenită pentru încetarea contractului de credit nu este mai mare de un an.”</i> Argumentare: 1. Norma comentată este disproporționată și pasibilă de abuz din partea beneficiarului (consumatorului). Testul de „rezonabil” și „justificat în mod obiectiv” este subiectiv, iar abuzul de aceste criterii va genera litigii și, respecti, creșterea costului creditului. Regimul juridic al prejudiciului este stabilit de normele generale (art.14 și art. 610 al Codului Civil), care sunt echitabile (ex. art.610 alin.(4) interzice încasarea prejudiciului care, conform experienței debitorului, nu putea fi prevăzut în mod rațional în cazul unei aprecieri obiective). 2. Plafoanele propuse în proiect sunt nejustificate de mici în condițiile economice ale Republicii Moldova, când (i) costul creditului este mult mai înalt decât în statele occidentale, și (ii) creditorii locali datorează, la rândul lor, compensații de aceeași natură creditorilor săi, de regulă străini, în quantum mai mare, fapt care nu poate fi ignorat. 3. Nu este justificată excluderea dreptului la compensație în cazul creditelor cu dobândă variabilă (de altfel, Codul civil la acest capitol nu face distincții, art.1245). Și în acest caz creditorul suferă prejudiciu, în forma cheltuielilor directe, legate de re-acordarea sumelor rambursate, și a beneficiului ratat, pentru perioada în care sumele rambursate rămân neutilizate. 4. Avînd în vedere faptul că sfera de aplicare a legii a fost semnificativ extinsă (i.e. se aplică pentru majoritatea contractelor de credit și nu doar pentru credite de consum), se cere o compensație mai mare.
20	Art. 24 „Obligațiile specifice ale creditorilor față de consumatori” Alin. (1)	Propunem reformularea art. 24, alin. (1) după cum urmează: <i>„(1) La primirea cererii de credit și a celorlalte documente ce sînt necesare acordării creditului, creditorul informează consumatorul că i s-a predat setul actelor necesare acordării creditului. Creditorul în procesul examinării cererii este în drept, în caz de necesitate, să solicite documente suplimentare ce țin de acordarea creditului. În termen de maximum 30 de zile calendaristice de la depunerea dosarului de credit, creditorul informează consumatorul despre acordarea sau neacordarea creditului. <u>Termenul de 30 de zile poate fi extins în cazul în care consumatorul nu a transmis creditorului toate documentele suplimentar solicitate de creditor.</u>”</i> Argumentare: 1. Cerința privind confirmarea imediată în scris (cu un înscris datat, semnat și cu număr de înregistrare) a faptului că creditorului i s-au

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

		predat toate actele necesare este exagerată și nu corespunde principiului proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006. Mai mult decât atât, această cerință privind informarea imediată în scris nu poate fi respectată în practică de mai multe companii financiare, avînd în vedere un număr foarte mare de clienți potențiali (ne referim în cazul dat la companii care oferă credite mici sau micro). Așadar, considerăm că creditorul trebuie să transmită potențialului consumator de servicii financiare un înscris datat și semnat doar în cazul solicitării scrise a consumatorului. De asemenea, aceasta va micșora volumul de muncă și respectiv va face serviciile financiare mai disponibile. 2. Cerința privind forma de informare în cazul refuzului de acordare a creditului, neprevăzută de Directivă, nu este justificată de scopul normei și intervine în libertatea contractuală a părților, încălcând prevederile art.667 al Codului Civil. Considerăm că creditorul trebuie să informeze consumatorul în scris privind refuz de acordare a creditului doar în cazul solicitării exprese a consumatorului. Mai mult, alin. (3) al art. 24 prevede responsabilitatea creditorului de a înregistra și răspunde la reclamațiile consumatorului în termen și condițiile prevăzute de lege. 3. Cerința privind informarea consumatorului în maximum 30 de zile de la depunerea dosarului pare să fie abuzivă, în mod special având în vedere extinderea sferei de aplicare a legii și pentru contractele de credit garantate prin ipotecă, etc. care sunt mai complexe decât creditele de consum și care necesită un volum mai mare de analiză. În plus, această normă nu prevede necesitatea creditorului de a solicita informații adiționale care pot fi relevante în procesul de analiză a dosarului de credit. Respectiv, creditorul trebuie să aibă dreptul de transmite a confirmării și după expirarea termenului de 30 de zile, în cazul în care nu a obținut toate documentele solicitate. 4. Alin. (4) al art. 24 prevede informarea consumatorului despre încetarea contractului de credit <u>la cererea</u> consumatorului, ceea ce este în linie cu propunerile noastre de mai sus de a transmite confirmarea <u>în scris doar la cererea expresă</u> din partea consumatorului. Așadar, pentru a evita consumul nejustificat de resurse, dar și pentru a preveni riscul litigiilor în legătură cu neeliberarea confirmărilor / certificatelor etc., este rațional și echilibrat ca să fie acceptată redacția propusă de noi.
21	Art. 26 „Autoritățile de supraveghere privind respectarea legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori” Alin. (1), (2), (3), (4)	Considerăm că abilitarea mai multor organe cu funcții de supraveghere a respectării legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori – nu este justificată. Așadar, propunem păstrarea doar a organelor specializate în supravegherea sectorului financiar (BNM în cazul sectorului bancar și CNPF în cazul sectorului nebanca). Argumentare: Conform art.20 din Directiva 2008/48 <i>Statele membre se asigură că creditorii sunt supravegheați sau că activitatea lor este reglementată de un organism sau de o autoritate independentă de instituțiile financiare</i>. Referitor la rolul BNM și CNPF nu pot apărea neclarități sau obiecții: competențele BNM și CNPF de a supraveghea instituțiile ce acordă credite și a proteja interesele debitorilor se încadrează în atribuțiile acestor autorități. În același timp, delegarea unor competențe de control și supraveghere către Agenția pentru Protecția Consumatorilor (APC) este defectuoasă cel puțin din următoarele considerente: ▪ Eventualele controale (dar și competențe) ale APC se vor suprapune cu controale (dar și competențe) ale BNM și CNPF, cu toate consecințele negative ce derivă din acest fapt (presing suplimentar asupra creditorilor și intermediarilor, efectuarea repetată a controalelor cu același obiect de către instituții diferite, pasarea responsabilității de la o autoritate la alta în cazuri delicate, conflicte dintre rezultatele măsurilor de supraveghere și control etc.). ▪ Este irațională și lipsită de necesitate delegarea unor competențe de control către APC în privința unor subiecți (bănci și instituții financiare nebanca) care sunt supravegheați și reglementați de alte autorități (BNM și CNPF). ▪ Practica internațională este certă și univocă în această privință: în domeniul pieței financiare, măsurile de supraveghere și asigurare a intereselor investitorilor/consumatorilor mici sunt de autoritățile specializate de reglementare și supraveghere a pieței financiare, și nu de alte autorități (referința la situația din România nu este relevantă, dat fiind că spre deosebire de RM, în România nu există o autoritate abilitată cu funcții de supraveghere similare CNPF).

Propunerile Comitetului pe Servicii Financiare al AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

		▪ Atribuirea unor competențe de control a pieței de creditare către APC contravine politicilor promovate în domeniul controlului de stat. Și anume, art.4 alin.(4) din Legea 131/08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, interzice suprapunerea domeniilor de control între organele de control. Ca urmare, se impune excluderea ACP din lista autorităților abilitate cu funcții de reglementare și supraveghere a creditorilor și instituțiilor de creditare.
22	Art. 27 „Cerințe de punere în aplicare” Alin. (2)	Propunem excluderea alin. (2) din art. 27 care specifică că creditorii trebuie să poată face dovada că au respectat cerințele în materie de informare prevăzute în lege. Argumentare: Norma este superfluă, deoarece prevederile proiectului de lege deja impun cerințe în materie de informare și sunt obligatorii pentru executare.
23	Art. 30 „Intrarea în vigoare a legii”	Propunem ajustarea termenului de intrare în vigoare a legii. Argumentare: 1. Statele membre UE au beneficiat de un termen de doi ani pentru transpunerea normelor Directivei, aceasta urmând a se aplica prin analogie prin modificarea dispozițiilor finale și tranzitorii și în Republica Moldova 2. Urmează a se ține cont de faptul că în statele-membre UE (i) directivele UE sunt direct aplicabile și au supremație asupra actelor normative naționale și (ii) Comisia Europeană aplică sancțiuni economice în formă de penalități, ceea ce nu este și cazul statelor ce și-au asumat unilateral obligații de armonizare. Republica Moldova nu este în atare situație și poate amâna transpunerea directivei până la momentul în care obține statut de <i>membre candidat UE</i>. 3. Temei pentru elaborarea Proiectului este Planul național de armonizare a legislației pentru anul 2012, HG 962 din 19.12.2011. Conform acestui Plan (pct.24) fundamentul pentru elaborarea Proiectului este <u>viitorul</u> <i>Acord de Asociere RM-UE, anexa la capitolul "Dreptul consumatorilor"</i>. Nimic nu se opune și chiar este recomandabil (fiind utilizat pe larg de alte state la faza de pre-aderare) ca termenul de transpunere a Directivei 2008/48 să fie unul rațional. În caz contrar, creditorii naționali, care sunt la o vârstă mult mai fragedă față de cei din statele UE, pot fi lezați de prevederile disproporționate ale legii noi. 4. Avînd în vedere faptul că sfera de aplicare a legii a fost semnificativ extinsă (i.e. se aplică pentru majoritatea contractelor de credit și nu doar pentru credite de consum), se cere un termen mai mare pentru implementarea practică de către creditorii a legii.
24	Art. 31 „Ajustarea cadrului normativ”	Avînd în vedere comentariile la art. 30 de mai sus, propunem ajustarea corespunzătoare și a acestui termen.